

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 247/2020-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. júna 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditsša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Česká exportní banka, a. s., Vodičkova 34, Praha, Česká republika, IČO 63 078 333, zastúpenej advokátskou kanceláriou Matejka Friedmannová s. r. o., Dunajská 48, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ondrej Matejka, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4 CoKR 27/2018 z 27. februára 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Česká exportní banka, a. s., o d m i e t a pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, sťažnostná argumentácia a návrh rozhodnutia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. júna 2019 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti Česká exportní banka, a. s.,

Vodičkova 34, Praha, Česká republika, IČO 63 078 333 (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 CoKR 27/2018 z 27. februára 2019 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

2. Ústavná sťažnosť po jej doručení ústavnému súdu nebola pridelená sudcovi spravodajcovi. Plénum ústavného súdu prijalo 16. októbra 2019 Dodatok č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“). Podľa čl. X bodu 5 rozvrhu práce veci, ktoré neboli v období od 17. februára 2019 do 16. októbra 2019 pridelené sudcom spravodajcom, boli prerozdelené náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov medzi sudcov menovaných do funkcie 10. októbra 2019. Ústavná sťažnosť bola pridelená sudcovi spravodajcovi Ladislavovi Duditšovi a v zmysle čl. II bodu 3 rozvrhu práce bola prejednaná vo IV. senáte ústavného súdu, ktorý pracuje v zložení Miroslav Duriš (predseda senátu), Libor Duřa a Ladislav Duditš (členovia senátu).

3. Podľa obsahu ústavnej sťažnosti a príloh sťažovateľka vystupuje na Okresnom súde Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní pod sp. zn. 26 Cbi 6/2015 ako žalobkyňa v spore o určenie popretej pohľadávky vo výške 166 176 852,24 € spolu s príslušnými zabezpečovacími právami. Na strane žalovaného je medzi inými aj spoločnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „úpadca“). Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu z 3. júla 2018, ktorým určil, že sťažovateľka je veriteľom uplatnenej pohľadávky s poradím uspokojenia ako podriadená pohľadávka, a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Porušenie označených práv vidí sťažovateľka v nedostatočnom, neospravedliteľnom a neudržateľnom odôvodnení napadnutého rozhodnutia porušujúcom všeobecné zásady a princípy ochrany subjektívnych práv v spravodlivom procese. Rozhodujúca právna norma bola nesprávne interpretovaná a krajský súd sa odchýlil od zákonného znenia normy do tej miery, že zásadne poprel jej účel a význam. Išlo o argumentáciu o porovnateľnosti sťažovateľkou uplatňovaného vplyvu na riadenie úpadcu, ktorý mal zodpovedať podielu

predstavujúcemu aspoň 5 % na základnom imaní úpadcu. Krajský súd nevymedzil, na základe akých kritérií porovnával tento vplyv sťažovateľky na riadenie úpadcu a akými úvahami sa spravoval. Bez ďalšieho s poukazom na § 9 ods. 3 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“) uzavrel, že sťažovateľka mala v spoločnosti úpadcu kvalifikovanú účasť. Otázka porovnateľnosti pritom mala kruciálny význam pre posúdenie veci a bez nej by nebolo možné dôvodne dospieť k záveru o kvalifikovanej účasti ani o spriaznenosti sťažovateľky s úpadcom. Krajský súd preto nedostatočne vyložil a zdôvodnil právnu argumentáciu, resp. nedostatočne zdôvodnil subsumpciu zisteného skutkového stavu pod právnu normu obsiahnutú v § 9 ods. 3 zákona o konkurze.

4. Interpretácia citovaného ustanovenia krajským súdom je podľa sťažovateľky ústavne nekonformná, ak bez ohľadu na účel a zmysel záložného práva uzavrel, že dojednania záložnej zmluvy sú spôsobilé platne založiť pre záložného veriteľa možnosť uplatňovania vplyvu na riadení inej osoby, ktorý je porovnateľný s vplyvom zodpovedajúcim podielu predstavujúcemu aspoň 5 % na základnom imaní tejto osoby alebo hlasovacích právach v nej. Právny vzťah záložného veriteľa k záložcovi nie je zakrytý a záložný veriteľ nemá postavenie prijímateľa rozhodnutí. Ak niektoré právne úkony záložcu s predmetom zálohu podľa záložnej zmluvy podliehajú súhlasu záložného veriteľa, je tomu tak výhradne na účely zabezpečenia uspokojenia záložným právom zabezpečenej pohľadávky. Podľa sťažovateľky treba prihliadnuť na účel právnej normy vyjadrenej v § 9 ods. 3 zákona o konkurze, ako aj na účel záložného práva. Následne možno za použitia teleologickej redukcie argumentovať, že nemožno v prípade záložného veriteľa hovoriť o možnosti uplatňovania porovnateľného vplyvu na riadení inej osoby, ak dojednania záložnej zmluvy nevybočujú z rámca štandardných, všeobecne akceptovaných a používaných zmluvných dojednaní a primárne sledujú naplnenie účelu záložného práva. Medzi vplyvom záložného veriteľa na riadenie úpadcu a vplyvom osôb spriaznených s úpadcom podľa zákona o konkurze je zásadný rozdiel a tento vplyv nemôže založiť kvalifikovanú účasť záložného veriteľa v spoločnosti úpadcu a ani spriaznenosť záložného veriteľa s úpadcom.

5. Sťažovateľka navrhla ústavnému súdu, aby jej ústavnej sťažnosti po predbežnom prerokovaní a prijatí na ďalšie konanie vyhovel, vyslovil porušenie označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu, zrušil napadnutý rozsudok a uložil krajskému súdu povinnosť nahradiť jej trovy právneho zastúpenia vo výške 415,52 €.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

6. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v ustanovení § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v ustanovení § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

11. Ústavný súd pred predbežným prerokovaním návrhu zistil na okresnom súde, že proti napadnutému rozsudku odvolacieho súdu podala sťažovateľka 4. júna 2019 dovolanie. Bez potreby bližších doktrinálnych záverov k označeným ústavným právam sťažovateľky je preto potrebné konštatovať, že ústavnú sťažnosť je nutné odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie ústavným súdom.

12. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť.

13. Právomoc ústavného súdu je preto subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ústavný súd v systéme ochrany základných práv a slobôd predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 zákona o ústavnom súde. Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

14. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na prerokovanie.

15. V zmysle už popísaných východísk možno hodnotiť, že právny poriadok Slovenskej republiky poskytuje sťažovateľke účinný právny prostriedok ochrany základných práv a slobôd, ktorý sťažovateľka podľa zistenia ústavného súdu aj využila (t. j. podal 4. júna 2019 dovolanie proti napadnutému rozsudku). Inak povedané, ústavná sťažnosť podaná ústavnému súde je tejto chvíli podaná predčasne, pretože existuje iný orgán verejnej moci [Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“)] oprávnený poskytnúť ochranu základným právam a slobodám sťažovateľky.

16. Ústavný súd uzatvára, že prijatím ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie by došlo k vzniku ústavne neakceptovateľného stavu, keď by v zásade o rovnakej veci rozhodovali paralelne viaceré orgány súdneho typu – najvyšší súd a ústavný súd (m. m. II. ÚS 1/08, II. ÚS 393/2014, III. ÚS 632/2014). Išlo by o taký stav, ktorý nie je v právnom štáte aprobovateľný, pretože by mohol viesť k rozdielnym rozhodnutiam v rovnakej veci, čo by malo negatívne (a len veľmi ťažko odstrániteľné) dôsledky na právnu istotu, ktorá tvorí integrálnu súčasť princípov právneho štátu (m. m. II. ÚS 294/2018).

17. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa ústavný súd ústavnou sťažnosťou proti napadnutému rozsudku krajského súdu meritórne nezaoberal, ale podľa zásady *ratio temporis* ju odmietol pre nedostatok právomoci v zmysle § 132 ods. 1 v spojení s § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd už o ďalších návrhoch sťažovateľky v nej uplatnených nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu